

типу властива опортунізму, її можна характеризувати як ймовірність конкретного випадку, яка є специфічною особливістю людської діяльності. Будь-які посилення на частоту тут недоречні, так як ці твердження завжди стосуються унікальних подій. Навіть якби заздалегідь можна було охарактеризувати загальну схильність населення до опортуністичної поведінки і визначити ступінь довіри між людьми, все одно знання того, що хтось має справу з людиною, що володіє одним рівнем опортунізму, повністю не описує невизначеність, наявну в даній ситуації.

Ринкові закупівлі є більш кращим способом організації поставок при незначному ступені специфічності активів внаслідок нездатності внутрішньої організації здійснювати контроль за виробничими витратами.

В умовах стабільної господарської ситуації між витратами виробництва «для себе» і витратами, пов'язаними із закупівлями того ж товару на ринку, розумно припустити, що зниження витрат зменшується в міру зростання специфічності активів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Вернадский В.И. Биосфера и ноосфера / В.И. Вернадский. – М.:Рольф, 2002. – 576с.
2. Кривокопа Ю. Н. Интеграция промышленных производств и сельскохозяйственных организаций: методология и практика / Ю. Н. Кривокопа // Экономика сельскохозяйственных и перерабатывающих предприятий. – 2008. – № 8. – С. 49–52.
3. Кушхов Г. Закономерности развития интеграционных процессов в АПК региона / Г. Кушхов // Международный сельскохозяйственный журнал. – 2006. – №1. – С. 9– 11.
4. Серова Е.В. Аграрная экономика. Учебник / Е.В. Серова. – М.: ГУ ВШЭ, 1999. - 480 с.

УДК 338.43;639

НАПРЯМКИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ РИБОГОСПОДАРСЬКОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ

Колеснікова К. С. - ст. викладач, Одеський інститут фінансів

Постановка проблеми. Ринкові перетворення української економіки призводять до поступового підвищення її конкурентоспроможності, посилення конкурентних переваг на внутрішніх та зовнішніх ринках, значного підвищення економічної ефективності всього національного господарства. Посилення конкурентоспроможності української економіки викликане умовами глобалізації, що значно посилюються у світі в останні часи і безпосередньо впливають на стан вітчизняної економіки. У сучасній світовій економічній системі значно посилилась дія тих факторів, які ведуть до інтенсифікації міжнародної конкуренції та глобалізації виробництва. Протягом останніх років значні розбіжності

ті, які існували між країнами до середини ХХ ст., почали поступово зменшуватися. Основними причинами вважаються: посилення інфраструктури світових ринків; поширення сучасних інноваційних технологій; збільшення впливу та уніфікація принципів маркетингу як довгострокової тенденції; збільшення кількості продуктів та торговельних найменувань, доступних у різних частинах світу, що є прикладом збільшення подібності потреб споживачів багатьох країн.

Стан вивчення проблеми. Науковому дослідженню з питань економіки підприємств рибного господарства, а також їх адаптації до складних мінливих умов ринкової економіки присвячені публікації С.І. Алімова, С. Козія, Г. Васюкової, Л. Геращенко, М.В. Гринжєвського, М. Євтушенка, Є. Оболенцевої, М. Стасішина, Т. Теслюк та інших.

Розробкою наукових основ вирішення питань адаптації підприємств в конкурентних умовах займався багато вітчизняних та зарубіжних учених, серед яких: Г.Л. Азоев, З.М. Борисенко, О.М. Гаркуша, А.І. Ігнатюк, Л.А. Костирко, І.М. Ліфіц, А.О. Мельник, Л.В. Назарова, В.І. Топіха, В.М. Ячменьова та інші.

Завдання дослідження. Метою дослідження є розробка науково-методичних засад щодо формування економічного механізму адаптації підприємств рибогосподарського комплексу до умов конкурентного середовища.

Результати дослідження. У більшості країн з перехідною економікою ефективно використані іноземні капітали стають ключовим чинником розвитку, а інвестування за рубіж сприяє їх органічній інтеграції в світове господарство. У структурі пріоритетів української економіки, залучення іноземних інвестицій виконує важливу роль.

Економіку будь-якої країни вже не можна розглядати як щось самодостатнє. Сьогодні не внутрішнє життя тієї або іншої держави, а її гармонійний взаємозв'язок з світовими регуляторами визначає підйом або спад економіки. Тому відкритість економіки — це об'єктивна перспектива, що стає однією з головних передумов для формування в Україні відкритої ринкової економіки, націленої на підвищення національної конкурентоспроможності та ефективне використання власних і міжнародних інвестиційних ресурсів в оптимальних пропорціях в процесі органічної інтеграції національного інвестиційного ринку в міжнародні ринки капіталу [1, с. 12-13]

У цьому аспекті найбільш загрозливою для України є не просто низька конкурентоспроможність продукції, підприємств, галузей і національної економіки в цілому, а можливість її системного відриву від групи провідних країн — через несумісність технологій, низької здатності економіки до інновацій і нововведень, а також через структурно-галузеву, і інституційну і соціально-культурну несумісність.

На сучасному етапі розвитку економічних відносин державна економічна політика України трансформується в політику відкритості та привабливості для іноземних інвесторів. З цією метою розроблені програми співпраці з іноземними інвесторами різних рівнів та форм власності, починаючи від державних та колективних підприємств у формі акціонерних товариств та приватних інвесторів.

Потенційних інвесторів можна зрозуміти: рибництво - бізнес із великими капіталовкладеннями, високим ступенем ризиків і недосконалістю нормативно-правової бази. Серед бар'єрів можна назвати складну процедуру оформлення оренди землі, завищену орендну плату за водойми, відсутність кредитування аквакультури, невідповідність ціни на вирощену рибну продукцію її вартості промислових товарів, енергоносіїв, кормосуміші, високі податки й т.д.

Для того, щоб не сплачувати непомірні податки, 90% ринку (рибної продукції) пішло «у тінь». Типова практика, коли господарство на 1000 га, що виробляє приблизно 200 т риби в рік, декларує тільки 8 тонн. Головна проблема підприємця, що бажає зайнятися рибництвом, - пошук інвестора, що погодиться чекати окупності вкладень 4-5 років. Вкладають у рибний бізнес переважно компанії, що мають у розпорядженні вільні кошти або диверсифікують свою діяльність. Миттєву вигоду ніхто не отримує. На підготовку й запуск проекту по розведенню осетрових піде мінімум два роки. Потім ще два роки підприємець працюватиме в мінус, через 3-4 роки досягне точки беззбитковості й тільки потім вийде на чистий прибуток. Тому в Україні сьогодні працюють не більше 5-7 великих господарств, які в рік дають 200-250 т осетрової риби.

Найбільш привабливі для рибництва Кримський півострів, Херсонська, Миколаївська, Запорізька та Одеська області, де розташовано багато солоних і прісноводних водойм, можливо пасовищне й сажове розведення риби. У галузі працюють приватні господарства, які дають 30-50 тонн риби в рік, що не можна назвати промисловим виробництвом. Держава володіє п'ятьма стратегічними риборозплідниками, що вирощують коштовні види риб. Крім того, держпідприємства займаються відтворенням природного середовища популяції й заселенням аборигенних видів риб у популярні у вітчизняних рибних господарств водойми. Серед них Новокаховський завод частикових риб, Запорізький рибокомбінат, Донрибкомбінат, Кримський риборозплідник, Херсонський виробничо-експериментальний завод по розведенню молоді частикових риб, виробничо-експериментальний Дніпровський осетровий рибницький завод ім. Академіка Артющика.

Зацікавлені в розведенні риби підприємці з нетерпінням чекають прийняття Державної цільової програми розвитку рибного господарства України, а також законопроекту «Про аквакультури», які перебувають у розробці.

Більшість створених акціонерних товариств не планували і не планують привертати інвестиції через фондовий ринок. В даний час, коли зростають інвестиції в основний капітал, промислові підприємства фінансують до 60 % всіх капітальних вкладень за рахунок власних ресурсів. Диспропорція полягає у тому, що вибір підприємством стратегії "виходу на фондовий ринок" і стратегії "орієнтації на внутрішні ресурси" не залежить ні від розмірів, ні від структури власності, не узгоджена з вибором організаційно-правової форми підприємства. В основному це викликано орієнтацією на самофінансування і кредитні ресурси, і в меншій мірі обумовлено макроекономічними чинниками. В той же час ряд нових підприємств активно утілює нову стратегію розвитку і здійснюють спробу виходити на світові фондові ринки [4, с. 32-36].

Для України прийнятна класична схема сучасного індустріального розвитку країни, що складається з трьох етапів:

- створення імпортозамінних виробництв;
- формування конкурентоспроможного експортного потенціалу;
- розвиток наукоємних галузей виробництва.

В сучасних умовах, можна також зробити акцент на показники ефективності підприємств, якими повинні бути: продуктивність праці, коефіцієнт віддачі основного й обігового капіталу, рентабельність продукції й інше. Теоретично можна обчислювати комплексний показник ефективності, що включає ряд приватних показників ефективності, подібно тому, як це робиться у економіці [3, с. 174]

На основі обліку того факту, що індекси конкурентоспроможності товарної маси й відносної ефективності підприємств тісно корелюють між собою пропонується: рівень конкурентоспроможності вважати як середньозважену величину по показниках конкурентоспроможності конкретних товарів на конкретних ринках; окремо аналізувати ефективність діяльності підприємств, виходячи з конкурентоспроможності й ефективності кожного товару на кожному ринку; окремо розраховувати показник стійкості функціонування підприємств; прогнозувати перераховані комплексні показники мінімум за п'ять років.

Значущість двох наведених вище показників рівня конкурентоспроможності підприємств полягає в обліку найважливішої її складової — конкурентоспроможності продукції. Однак і вони не позбавлені недоліків, оскільки не враховують таких важливих аспектів як потенційні можливості підприємства, результати його господарської діяльності.

Наближення економіки України до світових та європейських господарських процесів детермінує необхідність подальшого поглиблення ринкових реформ, здійснення широкомасштабних структурних перетворень, прискорення інституційних змін, відчутного скорочення тіньового сектору. Надзвичайно важливим є вивчення і глибокий аналіз провідних тенденцій розвитку світових ринків, міжнародного поділу праці з метою повнішого та ефективнішого включення економіки України в сучасні цивілізаційні процеси. На сучасному етапі розвитку інвестиційної політики нашої держави доцільним напрямом економічної інтеграції є одночасна співпраця з вищенаведеними структурами світового господарства, а не безоглядна спрямованість на якийсь один інтеграційний напрям. Важливим етапом буде етап, коли поряд із подальшою підтримкою фундаментальних складових конкурентоспроможності більшої ресурсної підтримки отримають фактори, що посилюють ефективність та інновативність української економіки. На найближчий час рівень ВВП повинен дозволити передислокувати ресурси на підтримку постіндустріального розвитку країни із усіма атрибутами економіки, що створює знання. Тобто Україна за короткий проміжок часу має здійснити якісний економічний прорив: спочатку у індустріальне, а потім у постіндустріальне суспільство.

Сьогодні рибицтво це бізнес із великими капіталовкладеннями, високим ступенем ризиків і недосконалістю нормативно-правової бази. Тому можна прослідити з якими ускладненнями зустрічаються іноземні інвестори: складну процедуру оформлення оренди землі, завищену орендну плату за водойми, відсутність кредитування аквакультури, невідповідність ціни на výro-

щену рибну продукцію й вартості промислових товарів, енергоносіїв, кормосуміші, високі податки й т.д.

В Україні щоб не сплачувати непомірні податки, 90% ринку (рибної продукції) йде «у тінь», типова практика, показує, що господарство на 1000 га, що виробляє приблизно 200 т риби в рік, декларує тільки 8 тонн.

Головна проблема підприємця, що бажає зайнятися рибництвом, - пошук інвестора, що погодиться чекати окупності вкладень 4-5 років. Тому рибним бізнесом займаються переважно компанії, що мають у розпорядженні вільні кошти або диверсифікують свою діяльність. Але ніхто з них миттєву вигоду не отримує. На підготовку й запуск проекту по розведенню риб йде мінімум два роки. Потім ще два роки підприємець працюватиме в мінус, через 3-4 роки досягне точки беззбитковості й тільки потім вийде на чистий прибуток. Тому в Україні сьогодні працюють не більше 5-7 великих господарств, які в рік дають 200-250 т осетрової риби.

Висновок. Таким чином, наближення економіки України до світових та європейських господарських процесів детермінує необхідність подальшого поглиблення ринкових реформ, здійснення широкомасштабних структурних перетворень, прискорення інституційних змін, відчутного скорочення тіньового сектору. Надзвичайно важливим є вивчення і глибокий аналіз провідних тенденцій розвитку світових ринків, міжнародного поділу праці з метою повнішого та ефективнішого включення сучасної економіки України в сучасні цивілізаційні процеси. На сучасному етапі розвитку інвестиційної політики в галузі розвитку рибогосподарського комплексу нашої держави доцільним напрямом економічної інтеграції є одночасна співпраця з подібними структурами світового господарства, а не безоглядна спрямованість на якийсь один інтеграційний напрям.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Алаев Э.Б. Социально-экономическая география. Понятийно-терминологический словарь. - М.: «Мысль». - 1983. - 247 с
 2. Голиков А.П. Территориальная организация водного хозяйства СССР. - Харьков: Изд-во при Харьковском университете изд. объединения «Вища школа». - 1982. - 149 с.
 3. Воробьев Ю.Н., Воробьева Е.И. Инвестирование: Учебное пособие. - Симферополь: Таврия. - 2004. - 340 с.
 4. Економічні проблеми галузевого водокористування і водозабезпечення народного господарства України. // С.І.Дорогунцов, М.А. Хвесик та ін. -К.-1993.-53 с.
-